

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΤΩΝ ΑΒΑΗΡΩΝ

[Κατά τὸ γαλλικόν].

Εν... τῇ 13 Ἰουνίου 48...

Ἀκριβέ μου θεε!

Νίκη, νίκη! Χθές τὴν 12 Ἰουνίου 48... ἐκερδήσαμεν καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δημάρχου. Ὡς γνωρίζεις ὑποψήφιος ἦτο ὁ ἀδελφός μου, καὶ ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε δεινός. Μόνον κατὰ ἑβδομηκοντα πέντε ψήφους ἐπλειονοψήφισαμεν, οὐχὶ πλέον... τῶν δύο ἡμῶν ἀντιπάλων... Ἀλλὰ τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς μου θέλω διεξέλθει παρακατιῶν, ἥδη δὲ ἀνάγκη νὰ σοὶ ὑπομνήσω τὰ περὶ τοῦ χρηματικῆς ζήτηματος... Δύο μοι ἔδωκες συμβουλὰς, καὶ τὰς δύο ἠκολούθησα πιστῶς. Τὴν μὲν τοῦ νὰ νυμφευθῶ, καὶ μάλιστα ὑποκείμενον τῆς ἐκλογῆς σου, τὴν ὥραϊαν Ἀσπασίαν, τὴν δὲ τοῦ νὰ ἀναρχθῶ εἰς τὰ τῆς πολιτείας, ἐκτιθέμενος εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα. Διὰ τὴν πρώτην τῶν δύο τούτων συμβουλῶν οὐδὲν ἔχω νὰ παραπονεθῶ. Εἰμὶ εὐτυχὴς καὶ εἰς σὲ ὀφείλω τὴν εὐτυχίαν ταύτην, ἀγαπητὲ θεε. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἤρχισα ταχέως νὰ παρατηρῶ ὅτι ἔδαπάνων ἴσως παρὰ πολλὰ χρήματα. Σὺ μοι ἔλεγες· «ἢ Ἀσπασία εἶναι πλουσία». Καὶ ἦτο πράγματι, καθ' ὅσον μοι ἀπέφερεν ἐν τῷ κιβωτίῳ ἡμισυ ἑκατομμύριον, καὶ ἐν ὥραϊον ἐξοχικὸν κτῆμα. Ἀλλὰ συνέβη ὅτι τὸ ὥραϊον ἐξοχικὸν κτῆμα κατεβρόχθιζε τὰ δύο τρίτα τοῦ εἰσοδήματος!... Ἀλλῶς τε τὰ ἐξοδα τοῦ συζυγικοῦ οἴκου δὲν ἔχουν ὄρια. Ἐπειτα φθάνουν καὶ τὰ παιδιὰ, τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ διὰ νὰ ἦμαι εἰλικρινής, ὀφείλω νὰ προσθέσω ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τὰ ἐφοβοῦμην ὀλίγον. Ὅταν ἦναι πολὺ μικρὰ, κλαίουσιν, φωνάζουσιν, χαλῶσιν τὸν κόσμον, καταστρέφουσιν, σπάνουσιν... ὅταν δὲ μεγαλώσουσιν, πρέπει νὰ πληρῶσῃ τις τὰ χρέη τῶν ἀγοριῶν, καὶ νὰ εὕρῃ προικὰς διὰ τὰ κορίττια. Ὅπως δῆποτε ἅμα ἐγεννήθη τὸ πρῶτον παιδίον, τόσον ἦτο ῥοδινὸν τόσον νόστιμον, τόσον ἀστείον, ὥστε ἐγὼ καὶ ἡ Ἀσπασία οὐδόλως δυσηρεπῆσθμεν ὅτι ταχέως ἦλθε καὶ τὸ δεύτερον, καὶ μετὰ τοῦτο τὸ τρίτον. Τρία παιδάκια! Καὶ τίς οἶδε ἀκόμη πόσα θὰ ἀποκτήσωμεν! Τὰ λατρεύω καὶ τὰ τρία, πλὴν στοιχίζουσιν τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς μου αἱ τροφοί, αἱ διδασκάλισσαι, μία ἅμαξα διὰ τὴν παραμάναν μὲ τὰ παιδιὰ, ἐν ἁμάξιον διὰ τὰ κοράσια, καὶ εἰς μικροσκοπικὸς ἵππος διὰ τὸν βαπτιστικὸν σου καὶ πρεσβύτερον υἱὸν μου Ἀντώνιον.

Λέγων ταῦτα, δὲν ἐνόησεν παντάπασιν, ἐπαναλαμβάνων, νὰ παραπονεθῶ, ἀκριβέ μου θεε. Δὲν ὑπάρχει πατήρ καὶ σύζυγος εὐτυχέστερος ἐμοῦ, τὴν δὲ εὐτυχίαν ὀφείλει βεβαίως νὰ ἐξαγοράσῃ τις ἀδρῶς. Ἠθέλησα μόνον νὰ ἐκθέσω τὰς συνεπειὰς τῆς πρώτης συμβουλῆς σου ὡς πρὸς τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα.

Ἡδὴ μεταβαίνω εἰς τὴν δευτέραν συμβουλήν εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἐσπέραν τινὰ τὸν Σεπτέμ-

βριον τοῦ 48... ἐλαμβάνομεν ἱσχυρῶς τὸν καφέ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐν τῇ οἰκίᾳ μου εἰς τὴν ἐξοχίαν, ὅτε μοι ἐνεχείρισαν μεγάλην τετράγωνον ἐπιστολὴν φέρουσαν ἐρυθρὰν σφραγίδα, ἐκ τῆς ἐπαρχίας καὶ ἐκ τοῦ γραφείου τῆς νομαρχίας. Εἶχον ἐκλεχθῆ δημοτικὸς σύμβουλος τοῦ χωρίου μου!

Ἡ τιμὴ αὕτη μοι ἦτο ὅλως ἀπροσδόκητος, καὶ τὸ κωμικώτερον ὅτι οὔτε κὰν μὲ ἠρώτησαν, προηγουμένως. Βεβαίως δὲ τὴν ὀφείλω εἰς τὴν Ἀσπασίαν ἣτις κατώρθωσε νὰ γείνη λατρευτὴ ἐν τῷ τόπῳ, καθόσον μόνη αὕτη ἀπέτελε τὸ φιλανθρωπικὸν ταλεῖον τῆς Κοινοῦτητος. Ὡστε ἐδέησε νὰ τῇ ὀρίσω ἰδιαίτερον ποσὴν, διὰ τοὺς πωχούς της. Καὶ ἰδοὺ μία δαπάνη ἀκόμη, θεε μου, μία δαπάνη ἀκόμη!

Ὅπως πανηγυρίσω τὴν ἐκλογὴν μου καὶ εὐχαριστήσω τοὺς ἐκλογεῖς μου διέταξα νὰ ἀνοιχθῶσιν αἱ κιγκλίδες τοῦ κήπου τὴν ἐπομένην Κυριακὴν, καὶ ἔδωσα μεγάλην ἐορτὴν, ἐν ἣ ἔλαβον χώραν παντὸς εἶδους διασκεδάσεις καὶ γεῦμα πολυτελές. Μέγας δ' ἐνθουσιασμός ἐπεκράτει διαρκούσης τῆς ἐορτῆς.

Ἀκολουθῶν κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε τὰ φῶτα ἐσβέννυντο ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὰ δένδρα, ἐμείναμεν οἱ τρεῖς, ὑμεῖς, ἡ Ἀσπασία καὶ ἐγὼ, στηριζόμενοι ἐφ' ἐνὸς τῶν σιδηρῶν διαφραγμάτων τῆς ἐπαύλειος... Πανταχόθεν ἐβλεπέ τις μακρὰν φῶτα κινούμενα καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, πηγαινόντα καὶ ἐρχόμενα, εἰς τὴν ἐξοχίαν. Ἦσαν οἱ φανοὶ τῶν προσκεκλημένων μου, οἵτινες ἐπέστρεφον παρ' αὐτοῖς. Ἠκούοντο δὲ μακρόθεν φωναὶ καὶ ἄσματα.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἔχη τις μνήμην, θεε μου, ὅπως καλῶς ἐνθυμηθῇ τὴν συνδιάλεξιν ἡμῶν, διότι αὕτη ἀπεφάσισε περὶ τοῦ βίου μου.

Νομίζω νὰ μοι εἶπατε τότε·

— «Ἄ! ἀλήθειαι! ἀλλὰ δὲν μοι εἶπες ὅτι ἐλατρεύεσο εἰς τὸν τόπον τοῦτον...»

Καὶ ἐγὼ σὰς ἀπήντησα·

— Ὅχι ἐγὼ, θεε μου ἢ Ἀσπασία, ἢ περιτρέχουσα καθ' ἐκάστην τὴν χώραν πρὸς ἀναζήτησιν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν.

— Εἴτε αὕτη, εἴτε σὺ ὀλίγον ἐνδιαφέρει... Ὅθεν λατρεύεσθε, ἀφοῦ θέλεις οὕτω... Καὶ λοιπὸν τοῦτο δὲν σοὶ ἐμπνέει ιδέας;

— Ποίᾳ ιδέᾳ, θεε μου;

— Τῷ 18... θέλωσιν ἐνεργηθῆ βουλευτικὰ ἐκλογαί. Ἐὰν ἐξετίθεσο...

— Ἐγὼ νὰ ἐκτεθῶ! Ἄς ἐκτεθῇ ἡ Ἀσπασία, ἐὰν τὴν εὐχαριστῇ, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέποτε.

— Ὅμιλῶ λίαν σπουδαίως καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνων. Δέον νὰ ἐκτεθῆς. Τὸ τοιοῦτον ἤθελε παρὰ σπυδαίοντητα εἰς τὸν βίον σου· καὶ ἔπειτα τί θὰ γείνη ὁ τόπος οὗτος! ἐὰν οἱ χρηστοὶ πολῖται δὲν ἐπιλαμβάνωνται ὀλίγον τῶν ὑποθέσεων της, ἐὰν ἐγκαταλείψῃ τις τὴν πολιτικὴν εἰς τοὺς δικηγόρους καὶ ἐφημεριογράφους;

Πρέπει νὰ ἀναζωπυρωθῇ ἐν τῇ γῶρᾳ ταύτῃ τὸ ἐπαρχιακὸν πνεῦμα. Ἡ Βουλὴ ἔχει ἀνάγκη ἐγκύσιως νέου αἵματος, κτλ. κτλ.»

Εἰς ὅλας ταύτας τὰς σκέψεις, τὰς λίαν φρονίμους ἄλλως τε καὶ σπουδαίας, δὲν ἀπήντησα, ὡς καλῶς ἐνθυμοῦμαι, εἰμὴ δι' ὠραίου καὶ ἀνευλαθοῦς καγχασμοῦ. Ἐγὼ βουλευτὴς! Οὐδὲν ἀλοκοτώτερον ἡδυνάμην νὰ φαντασθῶ.

Ἡ Ἀσπασία ὅμως δὲν ἐγέλα, ἀλλὰ συνμερίσθη πάραυτα τὴν γνώμην σας.

— Ὁ Θεὸς σου ἔχει δίκαιον, ἔλεγεν. Διατί νὰ μὴ γείνης βουλευτὴς, ὡς τόσοι ἄλλοι; Νομίζω ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν θὰ κάμῃς ἐπίσης τὸ μέρος σου καλὰ ὡς οἱ δεῖνα καὶ δεῖνα κύριοι. Ἀποφάσισε λοιπόν, ἀγαπυτέ μου, πρέπει νὰ ἐκτεθῆς.

Ἐρεῖναμεν μέχρι τῶν δύο τῆς πρώτης ῥεμβάζοντες ἐπὶ τοῦ ὠραίου τούτου θέματος. Ὅταν ἀρχίζῃ τις ὁμιλῶν περὶ πολιτικῆς, γνωρίζει μὲν πότε ἀρχίζει, ἀλλ' ἀγνοῖ πότε θὰ τελειώσῃ.

Τὴν ἐπαύριον μᾶς ἀφήσατε ὅπως ἐπανέλθητε εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἀλλ' ἐνόησα εὐκόλως ὅτι δὲν μετέβητε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ὅτι ἐνηργήσατε κατ' ἀρχὰς ἐν τοῖς πέριξ ἐκλογικῆν τινα ἐκδρομῆν.

Ὅντως δὲ μίαν ἐβδομάδα μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σας συνέβρευσεν εἰς τὴν οἰκίαν μας ἀληθῆς πομπὴ πολιτῶν, μηδέποτε θεσάντων ἐκεῖ τὸν πόδα, οἵτινες ἅπαντες μὲ ἐσφαιροβόλουν διὰ τῆς αὐτῆς φράσεως· «πρέπει νὰ ἐκτεθῆτε εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ 18. . .» εἶτα εἰσῆρχοντο εἰς τὰς λεπτομερείας. Ἐδυσκολεύθη πολὺ κατ' ἀρχὰς ν' ἀκούω ταῦτα χωρὶς νὰ γελάσω, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνείθισα νὰ ἀροῶμαι τοὺς ἄλλους διαλεγόμενος περὶ πράγματος οὐδὲν ἔχοντος ἐν συνόλῳ τὸ δυσάρεστον, καὶ εἰς τὸ τέλος ἐνός μηνὸς κατήντησα νὰ ἴσταμαι πρὸ τοῦ κατόπτρου καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνω εἰς ἐμὲ αὐτὸν τὴν φράσιν τῆς Ἀσπασίας· «Καὶ καλὰ διατί νὰ μὴ γείνης καὶ σὺ βουλευτὴς, ὡς πᾶς ἄλλος;»

Ἀρχομένου τοῦ Σεπτεμβρίου ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Μέχρι μὲν τῆς τελευταίας ἡμέρας ἔλεγον· ὄχι. . . ἀλλὰ τὸ ὄχι αὐτὸ δὲν εἶχε πλέον τὸ σταθερὸν καὶ ἀποφασιστικὸν τῆς πρώτης στιγμῆς.

Ἦλθεν ὁ Δεκέμβριος καὶ μὲ τὸν μῆνα Δεκέμβριον πρεσβεία ἐκλογέων τῆς ἐπαρχίας, ἥτις μὲ ἔθετο εἰς τὴν ἀνάγκη νὰ ἀποφανθῶ ὀριστικῶς. Καὶ ἐγὼ μὲν ἐδειλίω, ἐδίσταζον, πλὴν ἡ Ἀσπασία μοι εἶπε — «Δέχθητι» καὶ σεῖς μὲ εἶπατε «Δέχθητε» καὶ ἐδέχθην.

Τὸ ἐκλογικὸν μου ἐπιτελεῖον διωργανώθη αὐθωρεῖ ἐγὼ δὲ ἠναγκάσθη νὰ ἀνοίξω τὸ βαλάντιον διὰ τὰ ἐξόδα. Ἐγεῖνα νευρόσπαστον ὑπεῖκον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν περὶ ἐμὲ, οἵτινες μὲ ὠδήγησαν εἰς τὸ πεδίον τῶν ἐκλογῶν καὶ δὲν μὲ ἀφήκαν πλέον. Μὲ ἔδενον, μὲ ἔλυον, μὲ παρουσίαν, μὲ ἔκαμον νὰ ὁμιλῶ, ἢ νὰ σιωπῶ, νὰ πίνω

ἢ νὰ τρώγω. Μετὰ ταῦτα μὲ ἔδενον ἐκ νέου καὶ μὲ μετέφερον, ὅπως μὲ λύσωσιν αὐθις μετὰ μίαν ὥραν ἐπὶ ἐτέρας πανηγύρεως, ἐπὶ ἐτέρου ἐκλογικοῦ ἐδάφους.

Μοὶ ἔλεγον — «Σήκω, χαιρέτισε, δόσε τὸ χέρι, κάμε πρόποσιν· πολὺ καλὰ! ἄρκει, κάθισε, φάγε, πιε δὲν πίνεις ἀρκετὰ, πρέπει νὰ φαίνεσαι ὅτι ἡξυεῖς νὰ ζῆς» βγάλε λόγον, τὸν μικρὸν, κτλ.»

ὦ! Ποῖαν ἀγωνίαν, ποῖον βίον ἀβίωτον ἤγον καθ' ὄλον τοῦτο τὸ διάστημα! Τέλος ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς καὶ μετ' αὐτῆς ἡ νίκη!

Ἐξελέχθην! ἐξελέχθην! καὶ τοῦτο δὲν μοὶ ἐστοίχισεν εἰμὴ περὶ τὰς τριάκοντα μόνον χιλιάδ. φράγκων. Φαίνεται ὡς νὰ μὴ ἐστοίχισε τίποτε!

Εἰς τὸν δῆμόν μου, καὶ εἰς τὰ πέριξ μικρὰ χωρία ἡ ἐκλογὴ ἦτο ὁμόθυμος, ἐνθουσιώδης καὶ αὐτόθουλος. Δὲν εἶχον ἄλλον ἐκλογικὸν πράκτορα ἢ τὴν Ἀσπασίαν, ἥτις εἶχε διπλασιάσει τὰς φιλανθρωποῦς ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν ἐνεργείας τῆς. Πέραν ὅμως τοῦ κύκλου τούτου ἐδέησε νὰ μεταχειρισθῇ τὰ μεγάλα μέσα· νὰ διανεῖμω χρήματα νὰ ὑποσχεθῶ θέσεις, ὑποτροφίας, ἐξαιρέσεις κληρῶν, χάριτας ὑπὲρ καταδίκων, ἀνεγερσιν σχολείων, κατασκευὴν δρόμων, νὰ διοργανώσω γεύματα, καθόσον αἱ εὐωχίαι ἐπαιρνον καὶ ἐδίδον. Ἐἶνε ἀληθὲς ὅτι ταῦτα πάντα δὲν μὲ ἐστοίχιζον εἰμὴ δύο φράγκα κατ' ἄτομον, ἀλλ' ὅταν ἀπαιτῆται νὰ σιτίσῃ τις καὶ νὰ κερᾶσῃ καθ' ὅλην τὴν περιόδον τοῦ ἐκλογικοῦ σάλου, ὅστις ἀρκεταὶ εἴκοσι ἡμέρας πρὸ τῶν ἐκλογῶν, μίαν ὀλόκληρον ἐπαρχίαν ἐξ εἴκοσι χιλιάδων στομάτων, δὲν γνωρίζει τί θέλει δαπανᾶσαι εἰμὴ τὴν ἐπαύριον τῆς ἐκλογῆς.

Ἐπὶ τέλους μὲ τὰς τριάκοντα χιλιάδας φράγκα μου ἐξελέχθη βουλευτὴς. Διὰ νὰ παρηγορηθῶ ὀλίγον ἔλεγον κατ' ἑμαυτόν· «Ὅθ' ἔχω ἀντιμισθίαν ἐκ δύο χιλιάδων φράγκων ἐπὶ τέσσαρα ἔτη.» Ἀλλὰ τόσα περίπου ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους συνόδους, καὶ τοιουτοτρόπως ἀνακτῶ τοῦλάχιστον τὰ ἡμίση τῶν ἐξόδων μου.

Ἀλλὰ κατὰ τοῦτο ἡπατώμην. . . Οἱ ἐκλογεῖς μου ἐγίνωσκον τὴν πρὸς τὸ θυλάκιόν μου ὁδὸν, προσεῖχον δὲ πολὺ νὰ μὴ τὴν λησμονήσωσιν. Καθ' ἐκάστην πρωῖαν ἐλάμβανα σωρείαν ἐπιστολῶν, ἐξαίτουμένων συνδρομᾶς, χορηγίας κτλ. Πρέπει νὰ δίδῃς, νὰ δίδῃς ἀκαταπαύστως. . . . καὶ νὰ τρέχῃς, νὰ τρέχῃς αἰωνίως. . . . νὰ ζητῆς τὸν δεῖνα ὑπάλληλον, τὸν δεῖνα διευθυντὴν, καὶ δεῖνα ὑπουργόν. . . . νὰ λαμβάνῃς τὴν αὐτὴν θέσιν δι' εἴκοσι πρόσωπα.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτὰ. . . . Οἱ πτωχοὶ τῆς Ἀσπασίας ἔλαβον μεγάλην ἐπέκτασιν. . . . Ἡ φιλανθρωπία αὐτῆς πρὸ τῆς ἐκλογῆς ἦσκειτο μόνον ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μικρῶν κοινοτήτων. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐδέησε νὰ ἐπεκταθῇ ἐφ' ὅλης τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας, ἥτοι ἐπὶ τριάκοντα καὶ πλέον χωρίων.

Ἐν τούτοις φθάνω εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐκλέγω τὴν θέσιν μου. Μέχρι τοῦ σημείου τούτου οὐδεμία δυσχέρεια. Ἄλλ' ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ πανικός μου, ἅμα αἱ συζητήσεις ἤρξαντο! Μεταφοραὶ πιστώσεων, χρέος κυμαινόμενον, ἐλαττωσά πρόσθετα, φορολογικοὶ νόμοι, ἐκδόσεις δανείων, κεφάλαιον κοινόν κτλ.

Οὐδὲν ἐνόουν, ἀπολύτως οὐδὲν ἐξ ὧν τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ ἔλεγον κατ' ἰδίαν· «τί θὰ γείνω ἅμα ἐπιστῆ ἢ ὥρα τῆς ψηφοφορίας; Ποτὲ δὲν θὰ τολμήσω . . . θὰ διανύσω καὶ τὰ τέσσαρα βουλευτικά ἔτη ἀπέχων».

Ἐνεπιστεύθην τὴν ἀνάθειάν μου καὶ τὴν ἀγωνίαν μου εἰς τὸν γείτονά μου, ὅστις μοι ἀπεκρίθη· «Ἦσυχάσατε καὶ δὲν εἶθε ὁ μόνος. Καὶ ἐγὼ αὐτός, ὁ ὁποῖος κατέχω τὴν ἔδραν ταύτην πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν, συμβαίνει πολλάκις νὰ μὴ ἐνοῶ πολὺ πολὺ περὶ τίνος πρόκειται. Καὶ ἐκείνοι δὲ οἵτινες λαμβάνουσι τὸν λόγον ἐνίοτε ἀγνοοῦν ἀκριβῶς περὶ τίνος ἢ συζήτησις. Τοῦτο δὲν σὰς ἐμποδίζει νὰ ψηφίσετε. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀπόσχητε. Οἱ ἐκλογεῖς μας δὲν ἀγαποῦν τοῦτο. Μᾶς πέμπουσιν ἐδῶ, διὰ νὰ ψηφίσωμεν. Ὅθεν ὀφειλομέν νὰ ψηφίσωμεν».

Ἠκολούθησα τὴν συμβουλὴν ταύτην καὶ ἤρχισα νὰ ψηφίζω. Τὴν δοθεῖσάν μοι ἐξήγησιν εὖρον ἀρκούντως εὐφυσᾶ, καὶ ἱκανὴν νὰ ἐπαναπαύσῃ τὴν συνειδήσιν μου.

Ὅσακις οὐδὲν ἐνόουν ἐκ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ γινομένων ἐψήφισον ὅτε μὲν ὑπὲρ ὅτε δὲ κατὰ, ὅτε μὲν ποιῶν χρῆσιν τῆς λευκῆς, ὅτε δὲ τῆς μελαίνης ψήφου.

Δὲν ἐξηκολούθουν κατὰ σειρὰν νὰ ἐπιψηφίζω ἢ νὰ καταψηφίζω ὅλα τὰ ζητήματα, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων ἐποίουν χρῆσιν καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ. Τὸ σύστημα τοῦτο μοι ἐδημιούργησεν ἀμέσως φυσιογνωμίαν τινὰ οὐχὶ ἄμοιρον πρωτοτυπίας.

— Νά! Νά! ἔλεγον, ἰδοὺ ἄνθρωπος μὴ ἀνήκων εἰς κόμμα! δὲν ψηφίζει κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κόμματος, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστου ζητήματος ἔχει ἰδίαν γνώμην, ἐντελῶς ἰδίαν. Μεταβαίνει ἐκ τῆς δεξιᾶς εἰς τὴν ἀριστεράν, καὶ τὰνάπαλιν.

Κατὰ συνέπειαν ἐζήτουν πληροφορίας, ἠρώτων περὶ ἐμοῦ—Ποῖος εἶναι λοιπὸν ὁ νέηλος οὗτος;—Ἐμάνθανον δὲ ὅτι εἶμι τὸ προῖον ὑποψηφιότητος πολυδαπάνου μὲν ἀλλ' ἀνεξαρτήτου. Εὐμενῆς φιλοπραγμοσύνη ἐξηκολούθει παρακολουθοῦσα τὰ πρώτα βήματά μου, ἐπυθάνοντο δὲ πρὸς ἀλλήλους τί ἐμελλον νὰ πράξω. Ἐπεθύμουν πολὺ τρόντι νὰ ἐγνώριζον καὶ γὰρ τί ἐμελλον νὰ πράξω!

Ἐν τούτοις τὰ κόμματα ἐσχηματίζοντο περὶ ἐμέ· μόλις δὲ καταρτισθέντα μετεσχηματίζοντο, διαιρούμενα καὶ ὑποδιαιρούμενα εἰς πρῶτα, δεύτερα, τρίτα, τέταρτα κτλ. εἰς δεξιάν τῆς δεξιᾶς, ἀριστεράν τῆς ἀριστερᾶς κτλ. κτλ. Ἐξ ὧν τῶν μερῶν μοι ἀπύθουνον ὀχληρὰς ἐρωτήσεις.

Οἱ μὲν τοῦ ἐνὸς κόμματος μοι ἔλεγον· «Λοιπὸν, νέε μου, εἶσαι ἐκ τῶν ἰδικῶν μας;» Ὁ δὲ κομματάρχης Κ. . . περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὴν πλειονοψηφίαν, διερχόμενος πλησίον μου μοι ἔρριπτε βλέμματα ἰλαρὰ μετὰ μεριδιάματος. Διάφοροι μοι ἐγένοντο προτάσεις· «λάβετε λοιπὸν μέρος εἰς τὴν τροπολογίαν ταύτην. Θέλετε νὰ ὑπογράψετε τὴν ἐπερωτήσιν αὐτήν;»

Τὸ νὰ ὑπογράψω τι ἦτο πρὸ πάντων ὅ,τι μὲ ἐτρόμαζεν. Ἐφαίνεται μοι ὅτι τὸ νὰ θέσω τὴν ὑπογραφήν μου κάτωθεν προγράμματος, ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐλάμβανον μίαν ἐκ τῶν αἰωνίων καὶ ἀμεταβλήτων ἐκείνων ὑποχρεώσεων. . . Τί θέλετε; Ἦμην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ σταδίου μου. Δὲν ἐγνώριζον τὰς συνηθείας, τὰς ἔξεις τὰς κοινοβουλευτικὰς πλάνας.

Καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ ἡ ἀβεβαιότης αὕτη καὶ νὰ ταχθῶ εἰς μερίδα τινά . . . Συνεβουλεύθην τὴν Ἀσπασίαν, ἥτις εἶχε μελετήσει καλῶς τὴν σύνθεσιν τῶν διαφόρων πολιτικῶν κομμάτων καὶ μοι εἶπε:

— Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ κόμμα τοῦ κ. Δ. εἶνε τὸ καλλίτερον. Ἄπαντα τὰ ἐν αὐτῷ ὀνόματα εἰσὶ καλὰ, κάλλιστα. Τὸ μόνον ἐλάττωμα εἶναι ὅτι δὲν ὑπερβαίνουν τοὺς πέντε.

Ἐγὼ δὲ τῆ ἀπεκρίθην:

— Πέντε! Καὶ τί καλλίτερον θέλομεν! Μετ' ἐμοῦ θὰ γείνωμεν ἕξ, ἐνῶ πολλαὶ μερίδες ἐν τῇ Βουλῇ πολὺ εἰσέτι ἀπέχουσι τοῦ ἀριθμοῦ τούτου.

— Ἔστω! κατατάχθητι λοιπὸν ἐν αὐτῷ.

Εἰσῆλθον τρώντι, καὶ ἰδοὺ πῶς ἐγενόμην μέλος τοῦ κόμματός μου. Ἐτοποθετήθημεν εἰς ἕσσην ἀπόστασιν ἐκ τῆς δεξιᾶς καὶ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εἴμεθα ἀξιόλογα καὶ καταλλήλως τοποθετημένοι διὰ τὰς μικρὰς στρατηγικὰς ἐξελίξεις.

Ἀπερσιόσθη ἀμέσως νὰ συνερχώμεθα ἅπαξ κατὰ πᾶσαν ὀγδόην ἡμέραν. «Ἄς δειπνώμεν, εἴπομεν, ὁμοῦ· τοῦτο εἶναι τὸ καλλίτερον σύστημα. Ναι! ἀλλ' οὐχὶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Θὰ ἦτο προσφορώτερον νὰ λαμβάνωμεν τὸ δεῖπνόν μας ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐνὸς ἐξ ἡμῶν». Ἐγὼ δὲ προσεφέρθην πρὸς τοῦτο. Ἦμην ὁ κεντρικώτερος καὶ ἐπομένως παρ' ἐμοὶ ἤρχισαν τὰ δειπνώσει. Τὴν πρώτην φορὰν ἤμεθα ἐν ὄλῳ ἐπτά συνδιαιτομόνες, ἦτοι ἡ Ἀσπασία καὶ οἱ ἕξ τοῦ κόμματος. Ἀλλὰ διασκεψέως γενομένης παρεκλήθην νὰ προσκαλῶ εἰς ἕκαστον δεῖπνον δωδεκάδα τινὰ βουλευτῶν ὧν τῶν ἀποχρώσεων. Ἐδεῖ βεβαίως νὰ ἀποπειραθῶμεν ὅπως προσελκύσωμεν ὀπαδοὺς. Τὰ πολιτικὰ δεῖπνά μου ἐπέτυχον, καὶ τὴν τελευταίαν φορὰν ἤμεθα εἴκοσι δύο ὁμοτράπεζοι. Ὅθεν ἀκόμη ἕξοδα, θεῖς μου, ἕξοδα καὶ ἕξοδα!

Δὲν ἐδημοσιεύσαμεν μὲν εἰσέτι τὸ πρόγραμμα ἡμῶν, ἀλλὰ προετοιμάζομεν αὐτό. Θὰ ἦναι λαμπρὸν, ἀόριστον συνάμα καὶ ἀκριβές. Ἐπεθυμοῦμεν μόνον νὰ ἤμεθα ἐπτά διὰ νὰ τὸ ὑπογράψω-

μεν. Φαίνεται ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχωσι ἐπτά τοῦλάχιστον ὅπως ἀποτελέσωσι κόμμα σπουδαῖον. Διὰ τί; Δὲν ἤξεύρω πολὺ πολὺ. Ἴσως διότι ὑπάρχουσιν ἐπτά ὑπουργεῖα. . . Τέλος πάντων ἐλπίζω ὅτι θὰ ἔχομεν ὅσον οὐπω καὶ τὴν ἑβδομὴν μας. Μοὶ συνιστῶσι νὰ ἐπιμεληθῶ μάλλον τὰ δεῖπνά μου καὶ τοῦτο πράττω.

Καὶ μὲν τὸ σύστημα τοῦτο περιποιεῖ ἡμῖν πολυδάπανον ὑπαρξιν, ἀλλ' εὐάρεστον καὶ ζωηράν. Ἐξοικειώθη καλλίστα μὲ τὸν βίον αὐτόν. Εἶπον δὲ ἐν ἑμαυτῷ. «Ἴδου ὅτι ἀνήκω εἰς κόμμα. Ἦδη θὰ ἡσυχάσω ὀλίγον». Πλὴν φεῦ! οὐχὶ ἀκόμη!

Εἰς τὸ δεῖπνόν μου τῆς 7ης Μαρτίου εἰς τῶν συναδέλφων μου μοὶ λέγει. «Δὲν ἀνησυχεῖτε διὰ τὰς νέας δημοτικὰς ἐκλογάς, αἱ ὁποῖαι γίνονται προσεχῶς;» — Ἐκ νέου ἐκλογάς! — Ἀλλὰ βεβαίως. Ἔχετε τὸν υποψήφιόν σας εἰς τὴν ἐπαρχίαν; Ποῖον θὰ ὑποστηρίξετε; — Ἀλλὰ δὲν ἐνοῶ νὰ ἀναμιχθῶ καθόλου. — Ἦναι ἀδύνατον· πρέπει νὰ θέσητε ἰδικόν σας υποψήφιον, νὰ ὑποστηρίξετε ἄνθρωπον τοῦ κόμματός σας. Ἡ ἐκλογὴ δημάρχου ἰδικοῦ σας θὰ συμπληρώσῃ τὴν πολιτικὴν σας ἐπιβρόχην.

Ἡθέλησα ν' ἀντισταθῶ. Προέβλεπον καλλίστα ὅ,τι ἐμελλε νὰ συμβῆ. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος κομματάρχης μοὶ ἐδήλωσε μετὰ τινος ζωηρότητος, ὅτι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἀποποιηθῶ πρᾶγμα, ὅπερ ἦτο ἀληθὲς καθῆκον. Τοιοῦτοτρόπως δὲν ἠδυνάμην εἰμὴ νὰ ὑποκύψω, καὶ εἰς τὴν 1ην τοῦ μηνὸς ἡ Ἀσπασία καὶ ἐγὼ ἐτράπημεν τὴν πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς μας. Καὶ ἡ Ἀσπασία δὲ αὐτὴ ἤρτισεν ὀλίγον νὰ ἀποκάμνη.

«— Εἶσαι καλά πληροφορημένος ἀγαπητέ μου, μοὶ ἔλεγε. Δὲν ἔχει οὕτω; Δὲν θὰ ἦναι πλέον ἄλλο τι καὶ μετὰ τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς; Ὁὰ τελειώσουν αἱ φροντίδες πλέον ὅταν ἀπολαύσωμεν καὶ τοῦτο;»

Φθάνω εἰς τὴν ἐπαρχίαν. . . . Ἄμα τῇ ἀφίξει μου ἤρξατο παιανίζουσα ἡ μεγάλη μουσική. Ἦμην γνωστός, εἶχον ἤδη κάμει τὰς δοκιμὰς μου. Ἠξέυρον μέχρι τίνος ἐφθανεν ἡ ἱκανότης μου κατὰ τὰς ἐκλογάς. Ἀλλ' εἶχον δύο φοβεροὺς ἀνταγωνιστάς. Ὁ μὲν πρῶτος ἦτον ἀνὴρ λίαν ἐνεργητικὸς καὶ πλουσιώτατος, προπαρασκευάσας πρὸ πολλοῦ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δυνάμει χρημάτων, ὁ δὲ ἕτερος, δημοκόπος φοβερὸς ποιῶν ἔκκλησιν εἰς τὰ χειρότερα πάθη, καὶ λέγων ὑπεροπτικῶς πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς. «ψηφίσατέ με, καὶ ἂν ἐκλεχθῶ δὲν θὰ ὑπάρχη πλέον οὔτε φόρος οὔτε δασμὸς, οὔτε στρατιωτικὸς ὑπηρετής, οὔτε τίποτε· θὰ ἐπέλθῃ ἡ καθολικὴ εὐδαιμονία!»

Πρὸς τοὺς δύο τούτους ἡμεῖς ἐκρίναμεν καλὸν νὰ ἀντιτάξωμεν τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἀντωνίου, ὅστις διὰ τὸν χαρακτῆρά του ἔχει ἀρκετὴν δημοτικότητα ἐν τῷ τόπῳ. Ἐνοεῖται δὲ ὅτι ἡ ἐκλογὴ μᾶς ἐστοίχισεν ἱκανὰ χρήματα.

Τέλος ἐνικήσαμεν! κατετροπώσαμεν τοὺς δύο ἀντιπάλους μας, ἀλλὰ διὰ ποίων ἀγώνων, διὰ ποίων θυσιῶν!

Ἠρίστησαν, ἐγευματίσαν, ἐδείπνησαν ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας, ἀνευ διακοπῆς, καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τοῦ δῆμου.

Εἶχον παραλάβει μετ' ἑμαυτοῦ περὶ τὰς πέντε χιλιάδας φράγκων ὑποθέτων ὅτι διὰ μίαν ἐκλογὴν δημοτικὴν ἐκ δύο χιλιάδων πεντακοσίων ψηφοφόρων, θὰ ἤρκειν τόσα χρήματα. Καὶ ὅμως ἐφθάσαμεν τὰς δέκα, θεῖέ μου, ἐφθάσαμεν τὰς δέκα. Τὰ πάντα ἀκριβῆσαν, τὰ πάντα ὑπερετιμήθησαν, μὴδ' αὐτῆς τῆς καθολικῆς ψηφηφορίας ἐξαιρουμένης, ἥτις ἀρκεταὶ ὑπολογίζουσα τὴν δύναμιν καὶ ἀξίαν τῆς. Αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐπιδικτικὴν διαφθοράς.

Συγκεφαλαίων τὰ εἰρημένα συμπεραίνω. . . . θεῖέ μου, μετὰ πολλῆς γενναιοφροσύνης ἐπληρώσατε πεντάκις καὶ ἐξάκις τὰς τρέλλας τῆς νεότητός μου! . . . Καὶ ποίας τρέλλας! . . . Ὁφείτετε κατ' ἰσχυρότερον λόγον νὰ μὲ συνδράμετε σήμερον. . . . Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀρῆσατε εἰς ἐμὲ μόνον ὀλόκληρον τὸ βᾶρος τῶν ὑποχρεώσεων ἃς ἀνέλαβον ἐντίμως πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος μου.

Ἔχετε πρὸς τούτοις ὑπ' ὄψιν. . . Εἴμεθα νῦν ἐντελῶς ἡσυχοὶ καὶ θὰ ὤμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἐξ ἅπαντος θέλομεν φθάσει ἀπροσκόπτως εἰς τὸ τέρμα τῆς βουλευτικῆς ἡμῶν περιόδου. Ὅθεν ὄχι πλέον βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ πρὸ τοῦ 18. . . οὐχὶ περιφέρειαι διψκλείαι καὶ πειναλέαι πρὸς παροχὴν πόσεως καὶ βρώσεως ἰσχυρᾶς!

Τὸ κατ' ἐμὲ, οὐδὲν ἔχω πλέον νὰ ἐπιθυμήσω. Πᾶν ὅ,τι δύναται τις νὰ γείνη ἐγενόμην. . . ἐνεμφυέθη. . . ἔγινα πατὴρ οἰκογενείας, βουλευτῆς, καὶ ἔχω καὶ δῆμαρχον τὸν ἀδελφόν μου! Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ ὀφείλω εἰς ὑμᾶς, ἀκριβέ μου θεῖε, εἰς τὰς δύο ἐξαιρέτους συμβουλὰς σας! τὴν πολιτικὴν καὶ τὸν γάμον.

Ἡ Ἀσπασία σᾶς λατρεῖ, τὰ παιδάκια σᾶς φιλοῦν, καὶ ἐγὼ διατελῶ ἐξ ὅλης καρδίας ὅλως πρὸς ὑμᾶς ἀφωσιωμένος

Ὁ ἀνεψιὸς σας
Γεώργιος.

Πρὸ τινων ἑβδομάδων ἐπανηγύρισθ λαμπρῶς ἐν Παρισίοις ἡ ἑκατονταετηρὶς τοῦ περιωνύμου Γάλλου μουσουργοῦ Auber. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σταχυολογήσαντες παραθέτομεν τὰ κατωτέρω περὶ αὐτοῦ ἀνεκδοτὰ μαρτυροῦντα ὅτι πρὸς τῇ μουσικῇ μεγαλοφυῶν ὁ μελοποιὸς τῆς «Muette» καὶ τοῦ «Domino Noir» ἦτο πεπρωτικὸς καὶ διὰ πολλῆς δξότητος πνεύματος.

Σ τ. Δ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΟΠΟΙΟΥ AUBER

Ὁ Sainte-Beuve εἰς τὰς «Συνδιαλέξεις» τῆς Δευτέρας αναφέρει τὸ ἐξῆς λόγιον τοῦ Auber, ὅπερ φαίνεται μὲν ἴσως ἀνευ πολλῆς σημασίας, ἀλλ' ὅπερ ἔχει τὴν φιλοσοφίαν του.